

R6_TA(2007)0006

Приложимо право към извъндоговорните задължения ("Рим II") ***II

Законодателна резолюция на Европейския парламент по общата позиция на Съвета за приемане на регламент на Европейския парламент и на Съвета относно правото, приложимо към извъндоговорни задължения ("Рим II") (9751/7/2006 – С6-0317/2006 – 2003/0168(COD))

(Процедура на съвместно вземане на решение: второ четене)

Европейският парламент,

- като взе предвид общата позиция на Съвета (9751/7/2006 – С6-0317/2006)¹,
  - като взе предвид своята позиция на първо четене² по предложението на Комисията към Европейския парламент и Съвета (COM(2003)0427)³,
  - като взе предвид промененото предложение на Комисията (COM(2006)0083)⁴,
  - като взе предвид член 251, параграф 2 от Договора за ЕО,
  - като взе предвид член 62 от своя правилник,
  - като взе предвид препоръката за второ четене на Комисията по правни въпроси (A6-0481/2006),
1. Одобрява общата позиция във вида, в който е изменена;
  2. Възлага на своя председател да предаде позицията на Парламента на Съвета и на Комисията.

---

¹ ОВ С 289 Е, 28.11.2006 г., стр. 68.

² ОВ С 157 Е, 6.7.2006 г., стр. 370.

³ Все още непубликувано в ОВ.

⁴ Все още непубликувано в ОВ.

Позиция на Европейския парламент приета на второ четене на 18 януари 2007 г. с оглед приемането на Регламент (ЕО) № .../2007 на Европейския парламент и на Съвета относно приложимото право към извъндоговорни задължения („РИМ II“)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за създаване на Европейската общност и по-специално членове 61, буква в) и 67 от него,

като взеха предвид предложението на Комисията,

като взеха предвид становището на Икономическия и социален комитет¹,

в съответствие с процедурата, предвидена в член 251 от Договора²,

---

¹ ОВ С 241, 28.9.2004 г., стр. 1.

² *Позиция* на Европейския парламент от 6 юли 2005 г. (ОВ С 157 Е, 6.7.2006 г., стр. 371), *Обща позиция* на Съвета от 25 септември 2006 (ОВ С 289 Е, 28.11.2006, стр. 68) и *Позиция* на Европейския парламент от 18 януари 2007 г.

като имат предвид че:

- (1) Общността си е поставила за цел да поддържа и развива пространство на свобода, сигурност и правосъдие. За постепенното установяване на такова пространство, Общността трябва да приеме мерки в областта на съдебното сътрудничество по гражданскоправни въпроси с трансгранично значение и обхват, необходим за правилното функциониране на вътрешния пазар.
- (2) Съгласно разпоредбите на член 65, буква б) от Договора, тези мерки трябва да включват насърчаване на съвместимостта на приложимите в държавите-членки норми относно стълкновението на закони и на юрисдикция.
- (3) На свое заседание в Тампере на 15 и 16 октомври 1999 г. Европейският съвет подкрепи принципа на взаимно признаване на съдебни и други решения на съдебните власти като основен стълб в областта на съдебното сътрудничество по гражданскоправни въпроси, и прикани Съвета и Комисията да приемат програма от мерки за прилагане на принципа на взаимно признаване.
- (4) На 30 ноември 2000 г. Съветът прие съвместна програма от мерки на Комисията и Съвета за прилагане на принципа на взаимно признаване на решения по граждански и търговски въпроси¹. Програмата определя мерки, свързани с хармонизацията на стълкновителни норми, които улесняват взаимното признаване на съдебни решения.
- (5) Програмата от Хага², приета от Европейския съвет на 5 ноември 2004 г., призовава да се продължи усилената работа в областта на стълкновителните норми, касаещи извъндоговорни задължения („Рим II“).

---

¹ ОВ С 12, 15.1.2001 г., стр. 1.

² ОВ С 53, 3.3.2005 г., стр. 1.

- (6) Правилното функциониране на вътрешния пазар поражда необходимостта стълкновителните норми в държавите-членки да *сочат към* едно и също национално право, независимо от държавата на съда, в който е заведено делото, за да се подобри предвидимостта на изхода на спора, сигурността по отношение на приложимото право и свободното движение на съдебни решения.
- (7) *Материалноправният обхват* и разпоредбите на настоящия регламент следва да са в съответствие с Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 г. относно юрисдикцията, признаването и прилагането на съдебни решения по граждански и търговски въпроси ¹(„Брюксел I“), Римската конвенция относно приложимото право към договорни задължения² („Римска конвенция“) **и бъдещия регламент относно приложимото право при договорни задължения („Рим I“).**
- (8) Настоящият регламент следва да се прилага независимо от вида на сезирания съд или юрисдикция.
- (9) Искове на основание "acta iure imperii" следва да включват иски срещу длъжностни лица, които действат от името на държавата, и отговорност за действия на държавните власти, включително отговорност на лица, назначени на държавни постове. Следователно, тези дела следва да бъдат изключени от приложното поле на настоящия регламент.
- (10) Семейните отношения следва да обхващат *отношенията между родители и деца, брак, родство по права и по сребрена линия*. Позоваването в член 1, параграф 2 на отношения, имащи последици сходни на брак и други семейни отношения, следва да се тълкува в съответствие с правото на държавата-членка, където се намира сезираният съд.
- (11) ***Стълкновителните норми, предвидени в настоящия регламент, се прилагат и към задължения, основани на обективна отговорност; хармонизираните правила за факторите на привързване се прилагат и по отношение на деликтната отговорност.***

---

¹ ОВ L 12, 16.1.2001 г., стр. 1. Регламент, последно изменен с Регламент (ЕО) № 2245/2004 на Комисията (ОВ L 381, 28.12.2004 г., стр. 10).

² ОВ C 27, 26.1.1998 г., стр. 34.

- (12) Понятието за *извъндоговорно задължение* варира в различните държави-членки. Следователно, за целите на настоящия регламент, *понятието за извъндоговорно задължение* следва да се разбира като автономно понятие.
- (13) *Еднообразни правила, които се прилагат* независимо от правото, което посочват, могат да предотвратят риска от нарушаване на конкуренцията между страни по дело в Общността.
- (14) ***Въпреки това, нуждата да се избегне нарушаване на конкуренцията и изискването за правна сигурност трябва да бъде смекчена от нуждата от правосъдие в индивидуални случаи, и следователно съдилищата трябва да имат свобода на действие.***
- (15) Принципът *lex loci delicti commissi* (местоизвършване на непозволеното увреждане) е основното разрешение за извъндоговорни задължения на практика във всички държави-членки, но *неговото практическо прилагане варира*, когато *елементите на правоотношението* се намират в няколко държави. Тази ситуация поражда несигурност по отношение на приложимото право.
- (16) *Еднообразните правила* биха увеличили степента на предвидимост на съдебни решения и ще гарантират разумен баланс между интересите на лицето, чиято отговорност се търси, и увреденото лице. Наличието на връзка с държавата, в която е настъпила пряката вреда (*lex loci damni*) води до справедлив баланс между интересите на лицето, чиято отговорност се търси, и увреденото лице, и същевременно отразява модерния подход към гражданската отговорност и разработването на системи *на обективна отговорност*.
- (17) Приложимото право следва да бъде определено въз основа на мястото, където е настъпила вредата, независимо от държавата или държавите, в които биха могли да настъпят непреките последици. В съответствие с това, при дела за имуществена или неимуществена вреда, държавата, в която е настъпила вредата, следва да бъде държавата, в която е претърпяна вредата или съответно е повредено имуществото.

- (18) Общата норма в настоящия регламент следва да бъде *lex loci damni*, предвидена в член 4, параграф 1. Член 4, параграф 2 следва да се разглежда като изключение от този общ принцип, тъй като създава специална *привръзка за* случаите, когато обичайното местопребиваване на страните се намира в една и съща държава. Член 4, параграф 3 следва да се разбира като „*отклоняваща клауза*“ от член 4, параграфи 1 и 2, когато от обстоятелствата по случая е видно, че *непозволеното увреждане* е явно по-тясно свързано с друга държава.
- (19) Следва да се *определят специални правила за отделни деликти*, когато общото правило не позволява да се постигне разумен баланс между *различните* интереси.
- (20) Стълкновителната норма в областта на отговорността за вреди от стоки следва да отговаря на целите на справедливо разпределение на възможни рискове в едно съвременно високотехнологично общество, което защитава здравето на потребителите, стимулира иновациите, осигурява лоялна конкуренция и улеснява търговията. Създаването на стъпаловидна система от свързващи фактори, заедно с клаузата за предвидимост, е едно балансирано решение по отношение на тези цели. Първият елемент, който трябва да се вземе предвид, е правото на държавата, в която се намира обичайното местопребиваване на увреденото лице, към момента на настъпване на вредата, ако стоката е била пусната на пазара в тази държава. Останалите елементи от стъпаловидната система се задействат, ако стоката не е била пусната на пазара в тази държава, без да се накърнява член 4, параграф 2, както и възможността за явна по-тясна връзка с друга държава.
- (21) По въпроси, свързани с *нелоялни търговски практики*, стълкновителната норма следва да защитава конкурентите, потребителите и широката общественост, и да гарантира правилното функциониране на пазарната икономика. Връзката с правото на държавата, в която *пазарът е или е вероятно да бъде засегнат*, по-принцип удовлетворява тези цели.
- (22) Извъндоговорните задължения, произтичащи от ограничения на *конкуренцията*, следва да обхващат нарушения както на националното право, така и на правото на Общността в областта на конкуренцията. Правото, приложимо към такива извъндоговорни задължения, следва да бъде правото на държавата, на чиито пазар ограничението *има* или е вероятно да *има действие*, при условие че *това* действие е пряко и съществено. Когато вредата е претърпяна в повече от една държава, прилагането на правото на всяка от тези държави следва да се ограничи до вредата, настъпила в тази държава

- (23) *За целите на настоящия регламент понятието за нелоялни търговски практики **обхваща** забрани за сключване на договори между предприятия, решения на сдружения на предприятия и съгласувани практики, които могат да засегнат търговията между държавите-членки и са насочени към или водят до предотвратяване, ограничаване или нарушаване на конкуренцията в държава-членка или в рамките на вътрешния пазар, а така също и забрани за злоупотреба с господстващо положение на територията на държава-членка или в рамките на вътрешния пазар **по смисъла на членове 81 и 82 от Договора.***
- (24) *„Увреждане на околната среда“ следва да включва вреди, причинени на защитени видове и природни местообитания, щети на водите и щети на почвата, както са определени в член 2 от Директива 2004/35/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 април 2004 г. относно екологичната отговорност по отношение на предотвратяването и отстраняването на екологичните щети¹.*
- (25) По отношение на увреждане на околната среда, член 174 от Договора, който предвижда наличието на висока степен на защита, основана на принципа на предпазливост и принципа за предприемане на превантивни мерки, на принципа за приоритет на коригиращи дейности при източника и принципа „замърсителят плаща“, напълно оправдава прилагането на принципа на дискриминация в полза на увреденото лице. Въпросът дали лице, което търси обезщетение, може да избере приложимото право, следва да бъде определен в съответствие с правото на държавата-членка, където се намира сезираният съд.

---

¹ *ОВ L 143, 30.4.2004 г., стр. 56. Директива, изменена с Директива 2006/21/ЕО (ОВ L 102, 11.4.2006 г., стр. 15).*

- (26) По отношение на нарушенията на права върху обекти на интелектуална собственост, следва да се запази всеобщо признатият принцип *lex loci protectionis*. За целите на настоящия регламент, терминът „права върху обекти на интелектуална собственост“ следва да се тълкува като означаващ, например, авторско право, сродни права, *suī generis* право за защита на бази данни и права върху обекти на индустриална собственост.
- (27) Точното понятие за действие при трудов спор, като например стачка или локаут, варира в различните държави-членки и се урежда от нормите на вътрешното право на всяка държава-членка. Следователно, настоящият регламент приема като общ принцип, че следва да се прилага правото на държавата, в която е предприето действието при трудов спор, с цел закрила правата и задълженията на работници и работодатели.
- (28) Специалната разпоредба относно действие при трудов спор в член 9 не засяга условията, касаещи извършването на такова действие в съответствие с националното право и без да се накърнява правния статут на синдикални или представителни организации на работници, както е предвидено в правото на държавите-членки.
- (29) *По отношение на нарушения на правото на личен живот или на права, свързани с личността, настоящият регламент не препяства държавите-членки да прилагат конституционните си разпоредби, свързани със свободата на печата и свободата на изразяване в средствата за масова информация. Държавата, в която настъпва или има опасност да настъпи най-значимият елемент или елементи от вредата, следва да се счита държавата, към която принципно е насочена публикацията или предаването или, ако това не е ясно, държавата, в която се упражнява редакторски контрол, и е приложимо правото на тази държава. Държавата, към която е насочена публикацията или предаването, следва да се определи, по-специално, от езика на публикацията или предаването или от размера на продажбите или публиката в дадена държава, като част от всички продажби или цялата публика или от съчетанието на тези фактори. Сходни съображения следва да се прилагат по отношение на публикации по интернет или други електронни мрежи.*

- (30) Следва да се предвидят специални норми в случаите, когато вредата е причинена от действие, различно от непозволено увреждане, като например неоснователно обогатяване, *водене на чужда работа без пълномощие (negotiorum gestio)* или *culpa in contrahendo (вина при договаряне)*.
- (31) За целите на настоящия регламент, *culpa in contrahendo* представлява автономно понятие и не следва задължително да се тълкува по смисъла на националното право. Понятието включва нарушение на задължението за *взаимно уведомяване и произволно прекъсване на преговорите*. Член 12 обхваща само извъндоговорни задължения, които са пряко свързани с деловите отношения, предхождащи сключването на договора. Това означава, че ако по време на преговори за сключване на договор, лице претърпи неимуществена вреда, се прилага член 4 или други съответни разпоредби на настоящия регламент.
- (32) С оглед зачитане намеренията на страните и повишаване на правната сигурност, на страните следва да се разреши да направят изричен избор на приложимо право към извъндоговорни задължения. *На по-слабата страна следва да се осигури закрила чрез поставянето на определени условия за избора. Освен това, необходимо е да се зачитат намеренията на страните, когато съдът може да изведе разумно заключение относно избора на приложимо право към деликтното правоотношение.*
- (33) Съображения от обществен интерес оправдават предоставянето на възможност на съдилищата в държавите-членки, при извънредни обстоятелства, да прилагат изключения, *основани на съображения за обществен ред и особени повелителни норми.*
- (34) *Целесъобразно е да се изясни, че при определяне на размера на вредите в случаи на телесна повреда, сезираният съд следва да прилага принципа *restitutio in integrum*, като отчита действителното положение на жертвата в държавата на нейното обичайно местопребиване. Това следва да включва, по-конкретно, действителната стойност на последващо лечение и медицински грижи.*

- (35) *Всяка страна по дело пред национален съд или трибунал, която предявява иск или насрещен иск, попадащ в приложното поле на настоящия регламент, може в иска или насрещния си иск да обсъди приложимото право и съответно, ако е целесъобразно, да уведоми съда или трибунала и всяка друга страна по делото, за закона или законите, които счита за приложими към иска или към части от него.*
- (36) С цел постигане на разумен баланс между страните, трябва доколкото е целесъобразно, да се отчетат действащите правила за безопасност и поведение в държавата, в която е извършено вредоносното деяние, дори ако извъндоговорното задължение се урежда от правото на друга държава. Терминът „правила за безопасност и поведение“ следва да се тълкува като обозначаващ всички разпоредби, свързани по някакъв начин с безопасността и поведението, като например правила за безопасност в случай на пътно-транспортно произшествие.
- (37) *Както в Римската конвенция, принципът “iura novit curia” се прилага. Съдът следва по собствена инициатива да установи чуждото право. При установяването на чуждото право на страните е позволено да оказват съдействие на съда и съдът също следва да има възможност да поиска от страните да му оказват съдействие.*
- (38) Ситуации, в които стълкновителните норми се намират в няколко инструмента, и съществуват различия между тези норми, следва да бъдат избягвани. Настоящият регламент обаче не изключва възможността от включване на стълкновителни норми относно извъндоговорните задължения в разпоредби на правото на Общността по специални въпроси.

Настоящият регламент следва да не накърнява прилагането на други инструменти, които постановяват разпоредби, целящи да допринесат за правилното функциониране на вътрешния пазар дотолкова, доколкото те не могат да бъдат прилагани във връзка с правото, *посочено* от разпоредбите на настоящия регламент.

- (39) Спазването на международните задължения, поети от държавите-членки, означава, че настоящият регламент не засяга международни конвенции, по които една или повече държави-членки са страни към момента на приемане на настоящия регламент. *За да бъде улеснен достъпът до тези норми*, Комисията следва да публикува в Официален вестник на Европейския съюз списък със съответните конвенции въз основа на информация, предоставена от държавите-членки.
- (40) Комисията ще представи предложение на Европейския парламент и Съвета относно процедурите и условията, съгласно които държавите-членки ще бъдат упълномощени да водят преговори и да сключват от свое име споразумения с трети страни в отделни и извънредни случаи, касаещи секторни въпроси, които съдържат разпоредби относно правото, приложимо към извъндоговорни задължения.
- (41) *Доколкото целите на настоящия регламент не могат да бъдат осъществени в достатъчна степен от държавите-членки и следователно, поради мащаба на последиците на настоящия регламент, могат да бъдат по-добре осъществени на общностно равнище*, Общността може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, установен в член 5 от Договора. В съответствие с принципа на пропорционалност, както е установен в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигане на тази цел.
- (42) В съответствие с член 3 от Протокола относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия, приложен към Договора за Европейски съюз и към Договора за създаване на Европейската общност, Обединеното кралство и Ирландия *са нотифицирали* желанието си да участват в приемането и прилагането на настоящия регламент.
- (43) В съответствие с членове 1 и 2 от Протокола относно позицията на Дания, приложен към Договора за Европейски съюз и към Договора за създаване на Европейската общност, Дания *не взема* участие в приемането на настоящия регламент, *и следователно не е обвързана от него и не е подчинена на неговото прилагане*.

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

Глава I

Обхват

Член 1

Материалноправен обхват

1. Настоящият регламент се прилага за извъндоговорни задължения по граждански и търговски въпроси, във всяка ситуация на сътолковение на закони. Регламентът не се прилага, в частност, за приходи, митнически и административни въпроси или за отговорността на държавата за действия и бездействия в упражняването на държавната власт ("acta iure imperii").
2. *От обхвата* на настоящия регламент *са изключени*:
  - а) извъндоговорни задължения, произтичащи от *семейни отношения* и отношения, които съгласно приложимото към *тях* право, имат подобни последици, включително задължения за издръжка;
  - б) извъндоговорни задължения, произтичащи от режими на съпружеска собственост, режими на собственост при отношения, които съгласно приложимото към *тях* право, имат последици, подобни на тези от брак, завещание и наследяване;
  - в) извъндоговорни задължения, породени от менителници, чекове, записи на заповед и други прехвърляеми инструменти дотолкова, доколкото задълженията по такива други прехвърляеми инструменти произтичат от техния прехвърляем характер;

- г) извъндоговорни задължения, произтичащи от правото, приложимо към дружества и други юридически лица или неперсонифицирани *образувания*, по отношение на *въпроси* като например учредяване, чрез регистрация или по друг начин, правоспособност, вътрешна организация или ликвидация на дружества и други юридически лица или неперсонифицирани *образувания*, личната отговорност на длъжностни лица и членове в това им качество за задълженията на дружеството или лицето, и личната отговорност на одиторите на дружеството или на неговите членове при задължителните одити на счетоводната документация;
  - д) извъндоговорни задължения, произтичащи от отношения между учредители, доверителни собственици и *бенефициери* на доброволно учредена доверителна собственост;
  - е) извъндоговорни задължения, произтичащи от *ядрена вреда*.
3. **Настоящият** регламент не се прилага за доказателства и *процес*, без да се накърняват *членове 21, 22 и 23*.
4. За целите на настоящия регламент, „държава-членка“ означава всяка държава-членка с изключение на Дания.

Член 2

Извъндоговорни задължения

1. За целите на настоящия регламент, *понятието* вреда обхваща всички последици, произтичащи от непозволено увреждане, неоснователно обогатяване, *водене на чужда работа без пълномощие* (negotiorum gestio) или *вина при договаряне* (culpa in contrahendo).
2. Настоящият регламент се прилага също за извъндоговорни задължения, за които съществува вероятност да възникнат.
3. Всяко позоваване в настоящия регламент на:
  - а) пораждащо вреди събитие, включва събития, пораждащи вреди, за които съществува вероятност да настъпят; както и
  - б) вреди включва вреди, за които съществува вероятност да настъпят.

Член 3

Универсален характер

Всяко право, посочено в настоящия регламент, се прилага независимо от това, дали е правото на държава-членка.

Глава II
Непозволено увреждане

Член 4
Общо правило

1. Освен ако не е предвидено друго в настоящия регламент, приложимото право към извъндоговорни задължения, произтичащи от *непозволено увреждане*, е правото на държавата, в която е настъпила вредата, независимо *в коя държава е настъпило събитието*, породило вредата, и независимо *коя е държавата или държавите*, в които настъпват непреките последици от това събитие.
2. Когато обаче и лицето, на което се търси отговорност, и увреденото лице имат *към момента на настъпване на вредата обичайно местопребиваване* в една и съща държава, се прилага правото на тази държава.
3. Когато от обстоятелствата *като цяло следва*, че *непозволеното увреждане* е в явно *по-тясна* връзка с държава, различна от посочената в параграфи 1 или 2, се прилага правото на тази *друга* държава. *Такава* явно по-тясна връзка с друга държава може да се основава, в частност, на *предходно* отношение между страните, като например договор, който е в *тясна* връзка с *непозволеното увреждане*.

Член 5 Отговорност за вреди от стоки

1. Без да се накърнява член 4, параграф 2, правото, приложимо към извъндоговорни задължения, произтичащи от причинени от стока вреди, е както следва:

- а) правото на държавата, в която се намира обичайното местопребиваване на увреденото лице, към момента на настъпване на вредата, ако стоката е била пусната на пазара в тази държава; или, ако не е изпълнено горното,
- б) правото на държавата, в която стоката е закупена, ако стоката е била пусната на пазара в тази държава; или, ако не е изпълнено горното,
- в) правото на държавата, в която е настъпила вредата, ако стоката е била пусната на пазара в тази държава.

Приложимото право обаче е правото на държавата, в която е обичайното местопребиваване на лицето, на което се търси отговорност, ако последното не би могло *разумно* да предвиди пускането на стоката, или на стока от същия вид, на пазара на държавата, чието право е приложимо съгласно буква а), б) или в).

2. Когато от обстоятелствата *като цяло следва*, че *непозволеното увреждане* е в явно *по-тясна* връзка с държава, различна от посочената в параграф 1, се прилага правото на тази държава. *Такава* явно по-тясна връзка с друга държава може да се основава, в частност, на *предходно* отношение между страните, като например договор, който е в тясна връзка с *непозволеното увреждане*.

Член 6 Увреждане на околната среда

Правото, приложимо към извъндоговорни задължения, произтичащи от увреждане на околната среда или *претърпени* имуществени или неимуществени вреди в резултат на такава вреда, е правото, *посочено от* член 4, параграф 1, освен ако лицето, което търси обезщетение за вредата, избере да основе иска си на правото на държавата, в която е настъпило събитието, породило вредата.

Член 7

Нарушаване на правото на личен живот и на права, свързани с личността

1. *Правото, приложимо към извъндоговорни задължения, произтичащи от нарушаване на правото на личен живот и на права, свързани с личността, е правото на държавата, в която настъпва или има вероятност да настъпи най-значимият елемент или елементи на вредата.*

Когато нарушаването е причинено от публикуването на печатен материал или от радио или телевизионно предаване, за държава, в която настъпва или има опасност да настъпи най-значимият елемент или значими елементи от вредата, се счита държавата, към която главно са насочени публикацията или предаването или, ако това не е ясно, държавата, в която се упражнява редакторски контрол, и е приложимо правото на тази държава. Държавата, към която е насочена публикацията или предаването, се определя по-специално от езика на публикацията или предаването или от размера на продажбите или публиката в дадена държава като част от всички продажби или цялата публика или от съчетанието на тези фактори.

Настоящата разпоредба се прилага mutatis mutandis спрямо публикации по интернет или други електронни мрежи.

2. *Правото, приложимо към правото на отговор и другите равностойни мерки, и спрямо всякакви предохранителни мерки или запретиелни съдебни разпореждания срещу издател или радио или телевизионен оператор във връзка със съдържанието на публикация или предаване, е правото на държавата, в която е обичайното местопребиваване на издателя или на радио или телевизионния оператор.*

3. *Параграф 2 се прилага и спрямо нарушаване на правото на личен живот или на права, свързани с личността, в рамките на обработка на лични данни.*

Член 8

Нарушаване на права върху обекти на интелектуална собственост

1. Правото, приложимо към извъндоговорни задължения, произтичащи от нарушаване на права върху обекти на интелектуална собственост, е правото на държавата, в която се търси закрилата на тези права.
2. В случай на извъндоговорни отношения, произтичащи от нарушаване на единното общностно право върху обекти на интелектуална собственост, приложимото право за всеки неуреден от съответен инструмент на Общността въпрос е правото на държавата, в която е извършено нарушението.
3. Правото, приложимо според настоящия член, не може да бъде отклонено чрез споразумение по член 14.

Член 9

Отговорност във връзка със стачка или локаут

Без да се накърнява член 4, параграф 2, правото, приложимо към извъндоговорни задължения, *свързани с* отговорността на лице в качеството му на работник или на работодател, или на организациите, представляващи техните професионални интереси, за вреди, причинени от *предстояща* или *текуща стачка или локаут*, е правото на държавата, в която е предприето или ще бъде предприето *това действие*.

Глава III
Неоснователно обогатяване,
водене на чужда работа без пълномощие
и *culpa in contrahendo*

Член 10
Неоснователно обогатяване

1. *Когато* извъндоговорно задължение, произтичащо от неоснователно обогатяване, включително плащане на *недължими* суми, е *свързано със* съществуващо отношение между страните, като например отношение, породено от договор или *непозволено увреждане*, което е в тясна връзка с неоснователното обогатяване, се прилага правото, което урежда това друго отношение.
2. Когато приложимото право не може да бъде определено въз основа на параграф 1 и към момента на настъпване на събитието, пораждащо неоснователното обогатяване, страните имат обичайно местопребиваване в една и съща държава, се прилага правото на тази държава.
3. Когато приложимото право не може да бъде определено въз основа на параграфи 1 или 2, се прилага правото на държавата, в която е настъпило неоснователното обогатяване.
4. Когато *от обстоятелствата като цяло следва*, че извъндоговорното задължение, произтичащо от неоснователно обогатяване, е в явно *по-тясна* връзка с държава, различна от посочената в параграфи 1, 2 и 3, се прилага правото на тази държава.

Член 11

Водене на чужда работа без пълномощие

1. *Когато* извъндоговорно задължение, произтичащо от водене на чужда работа без пълномощие, *е свързано със* съществуващо отношение между страните, като *например договор* или *непозволено увреждане*, което е в тясна връзка с *извъндоговорното* задължение, прилага се правото, уреждащо това друго отношение.
2. Когато приложимото право не може да бъде определено въз основа на параграф 1 и към момента на настъпване на събитието, пораждащо вредата, страните имат обичайно местопребиваване в една и съща държава, се прилага правото на тази държава.
3. Когато приложимото право не може да бъде определено въз основа на параграфи 1 или 2, се прилага правото на държавата, в която е извършено воденето на чужда работа без пълномощие.
4. Когато *от обстоятелствата като цяло следва*, че извъндоговорното задължение, произтичащо от водене на чужда работа без пълномощие, е *в явно по-тясна връзка* с държава, различна от посочената в параграфи 1, 2 и 3, се прилага правото на тази държава.

Член 12
Culpa in contrahendo

1. Правото, приложимо към извъндоговорно задължение, произтичащо от делови отношения, предхождащи *сключването* на договор, независимо дали договорът *е бил действително сключен или не*, е правото, приложимо към договора, или *правото*, което би било приложимо към него, ако *договорът би бил сключен*.
2. Когато приложимото право не може да бъде определено въз основа на параграф 1, *приложимо* е както следва:
  - а) правото на държавата, в която настъпва вредата, независимо *коя е* държавата, в която пораждащото вредата събитие е настъпило, и независимо *коя е* държавата или държавите, в които са настъпили непреките последици от това събитие; или
  - б) когато към момента на настъпване на пораждащото вредата събитие, страните имат обичайно местопребиваване в една и съща държава, правото на тази държава; или
  - в) когато *от обстоятелствата като цяло следва*, че извъндоговорното задължение, произтичащо от делови отношения, предхождащи *сключването* на договор, е явно в по-тясна връзка с държава, различна от посочената в точки а) и б), *се прилага* правото на тази друга държава.

Член 13
Приложимост на член 8

За целите на настоящата глава, член 8 се прилага за извъндоговорни отношения, произтичащи от нарушаване на право върху обекти на интелектуална собственост.

Глава IV
Свобода на избор

Член 14
Свобода на избор

1. Страните могат да се договорят да подчинят извъндоговорни задължения на избрано от тях право:

а) чрез споразумение, сключено след настъпване на пораждащото вредата събитие;

или

б) когато всички страни упражняват търговска дейност, също и чрез свободно договорено споразумение, преди настъпване на пораждащото вредата събитие.

Изборът *трябва да бъде* изричен или *да произтича достатъчно ясно* от обстоятелствата по случая и *да не засяга* правата на трети лица.

2. Когато към момента на настъпване на пораждащото вредата събитие всички свързани със ситуацията елементи се намират в държава, различна от държавата, чието право е избрано, изборът на страните не засяга прилагането на онези разпоредбите на правото на тази държава, които не могат да бъдат отклонени чрез споразумение.

3. Когато към момента на настъпване на пораждащото вредата събитие всички свързани със ситуацията елементи се намират в една или повече държави-членки, изборът на страните на приложимо право, различно от правото на тази държава-членка не засяга прилагането на нормите на правото на Общността, които *са въведени в* държавата-членка на съда и не могат да бъдат отклонени чрез споразумение.

Глава V
Общи правила

Член 15
Обхват на приложимото право

Приложимото право към извъндоговорно задължение по настоящия регламент урежда в частност:

- а) основанието и обхвата на отговорността, включително определянето на лицата, на които може да се търси отговорност за извършени от тях действия;
- б) основанията за *изключване на отговорността*, както и ограничаването и разделянето на отговорността;
- в) наличието, вида и оценка на *вредите*, за които може да се търси *обезщетение*;
- г) в границите на предоставените на съда правомощия от процесуалното право, мерките, които съдът може да постанови, за да осигури предотвратяване, прекратяване или обезщетяване на *вредата*;
- д) *прехвърляемостта на правото на обезщетение*, включително чрез наследяване;
- е) лицата, които имат право на обезщетение за лично претърпени от тях вреди;
- ж) отговорност за вреди, причинени от друго;
- з) способите за погасяване на задълженията, *правилата* за погасителната давност и прекратяването на права *като последица от изтичането на срок*, включително *правилата относно началото*, прекъсването и прекратяването на *срока* на погасителната давност или *на срока за прекратяването* на права.

Член 16
Особени повелителни норми

Разпоредбите на настоящия регламент не ограничават прилагането на *нормите на правото на съда, когато* те са повелителни, независимо от *приложимото* към извъндоговорното задължение право.

Член 17
Правила за безопасност и правила за поведение

При оценяване поведението на лице, на което се търси отговорност, фактически и доколкото е целесъобразно се отчитат *правилата* за безопасност и правилата за поведение, които са в сила към момента и мястото на настъпване на пораждащото отговорността събитие.

Член 18
Пряк иск срещу застрахователя на лицето, чиято отговорност се търси

Увреденото лице може да предяви иск за обезщетение пряко срещу застрахователя на лицето, чиято отговорност се търси, ако приложимото към извъндоговорното задължение право или приложимото към застрахователния договор право предвижда това.

Член 19
Суброгация

Когато едно лице („кредитор“) предяви иск по извъндоговорно задължение срещу друго лице („длъжник“) и трето лице има задължение към кредитора, или действително е удовлетворило кредитора в изпълнение на това задължение, правото което урежда задължението на третото лице към кредитора определя дали и *доколко това лице може да упражни правата*, които кредиторът е имал срещу длъжника съгласно правото, *което урежда* тяхното отношение.

Член 20
Множество длъжници

Ако кредитор има претенция срещу няколко длъжници на основание едно и също задължение, и един от длъжниците вече е удовлетворил частично или изцяло кредитора, правото на длъжника да търси обезщетение от другите длъжници се урежда от правото, приложимо към извъндоговорното задължение на този длъжник към кредитора.

Член 21
Формална действителност

Едностранно волеизявление с правни последици и свързано с извъндоговорно задължение е формално действително, ако са спазени изискванията за форма, установени от правото, което урежда въпросното извъндоговорно задължение или правото на държавата, в която е извършено волеизявлението.

Член 22
Вреди

*При определяне размера на вредите в случаи на телесна повреда, сезираният съд прилага принципа *restitutio in integrum*, като отчита реалното положение в държавата на обичайно местопребиваване на жертвата.*

Член 23
Тежест на доказване

1. Правото, което урежда извъндоговорното задължение съгласно настоящия регламент, е приложимо дотолкова, доколкото в частта си относно извъндоговорните задължения съдържа норми, които допускат установени от закона презумпции или определят тежестта на доказване.

2. Съществуването на волеизявление с правни последици може да бъде доказано с всички доказателствени средства, допустими според правото на сезирания съд или според правото, определено в член 21, според което волеизявлението има формална действителност, при условие че доказателственото средство е допустимо според правото на съда.

Глава VI
Други разпоредби

Член 24
Обичайно местопребиваване

1. За целите на настоящия регламент, обичайното местопребиваване на *дружества* и други *юридически лица* или неперсонифицирани *образувания*, е *мястото* на централното управление.

Когато пораждащото вредата събитие настъпи или вредата *възникне в рамките* на дейността на клон, представителство или друго предприятие, адресът на клона, представителството или предприятието се счита за адрес на обичайно местопребиваване.

2. За целите на настоящия регламент, обичайното местопребиваване на физическо лице, което осъществява стопанска дейност, е неговото основно място на дейност.

Член 25

Изключване на препращането

Прилагането на правото на *дадена* държава по смисъла на настоящия регламент означава прилагане на действащите *правни норми* на тази държава, с изключение на *стълкновителните ѝ норми*.

Член 26

Държави с няколко правни системи

1. Когато една държава включва няколко териториални единици, всяка от които има *свои собствени правила* в областта на извъндоговорните задължения, всяка териториална единица се счита за държава за целите на определяне на приложимото право съгласно настоящия регламент.
2. За държава-членка, в която различни териториални единици имат собствен правен режим в областта на извъндоговорните отношения, няма изискване да прилага настоящия регламент само към стълкновения между правните режими на такива единици.

Член 27

Обществен ред на сезирания съд

1. Прилагането на разпоредба на правото на всяка държава, *посочено като приложимо от* настоящия регламент, може да бъде отказано само ако *последниците от нейното прилагане* са явно несъвместими с обществения *ред на сезирания съд*.
2. ***Освен това, прилагането на разпоредба на правото, посочено от настоящия регламент, което води до присъждане на некомпенсаторно обезщетение, като назидателно или наказателно обезщетение, може да се счита за противоречащо на обществения ред на съда.***

Член 28

Отношение към други разпоредби на общностното право

Настоящият регламент не засяга прилагането *или приемането на актове на институциите на Европейските общности*, които:

- a) по отношение на специални въпроси, *установяват* стълкновителни норми относно извъндоговорните задължения; *или*
- б) *установяват правила, които се прилагат независимо от националното право, регулиращо даденото извъндоговорно задължение по силата на настоящия регламент; или*
- в) *препятстват прилагането на разпоредба или разпоредби на правото на съда или на правото, определено от настоящия регламент; или*
- г) *установяват разпоредби, предназначени да допринесат за правилното функциониране на вътрешния пазар доколкото те не могат да се прилагат съвместно с правото, определено от правилата на международното частно право.*

Член 29

Отношение към съществуващи международни конвенции

1. Настоящият регламент не засяга прилагането на международни конвенции, по които една или повече държави-членки са страни към датата на приемане на настоящия регламент, и които *установяват* стълкновителни норми относно извъндоговорните задължения.

2. Настоящият регламент обаче се прилага между държавите-членки *и има предимство* пред конвенциите, сключени единствено между две или повече от тях дотолкова, доколкото тези конвенции *се отнасят за* въпроси, уредени от настоящия регламент.

Глава VII
Заключителни разпоредби

Член 30
Списък от конвенции

1. До ...* държавите-членки уведомяват Комисията за конвенциите, посочени в член 29, параграф 1. След тази дата, държавите-членки *нотифицират* Комисията за всяко денонсиране на такава конвенция.
2. В срок от шест месеца след получаването Комисията публикува в Официален вестник на Европейския съюз:
  - i) списък на конвенциите, посочени в параграф 1;
  - ii) *нотификациите* за денонсиране, посочени в параграф 1.

Член 31
Клауза за преразглеждане

Не по-късно от ...** Комисията предоставя доклад на Европейския парламент, Съвета и Икономическия и социален комитет относно прилагането на настоящия регламент. Ако е необходимо, докладът се придружава от предложения за адаптиране на настоящия **регламент**.

При изготвянето на своя доклад Комисията отделя особено внимание на последствията от начина, по който чуждото право се третира в различните юрисдикции, и на въпроса за вредите, включително възможността за присъждане на назидателни или наказателни вреди в някои юрисдикции.

Докладът също така включва анализ на степента, в която съдилищата в държавите-членки прилагат чуждото право, включително препоръки относно желателността на общ подход към прилагането на чуждото право.

---

* 12 месеца след датата на приемане на настоящия регламент.

** Четири години след датата на влизане в сила на настоящия регламент.

Не по-късно от ...* , Комисията, след обстойни консултации със заинтересованите страни, включително Хагската конференция за международно частно право, представя на Европейския парламент, Съвета и Европейския икономически и социален комитет доклад за положението по отношение на правото, приложимо към пътнотранспортните злополуки. Докладът се придружава от обстойно проучване на мащаба на явлениято, проблемите и задълбочена оценка на въздействието. По целесъобразност, докладът предлага изменения на настоящия регламент и/или приемането на специално законодателство.

*Член 32
Действие във времето*

Настоящият регламент се прилага за пораждащи вреди събития, които настъпват след влизането му в сила.

*Член 33
Дата на прилагане*

Настоящият регламент се прилага от ...** с изключение на *член 30*, който се прилага от ...*** .

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави-членки в съответствие с Договора за създаване на Европейската общност.

Съставено в,

За Европейския парламент:

За Съвета:

Председател

Председател

---

*

** 18 месеца след датата на приемане на настоящия регламент.

*** 12 месеца след датата на приемане на настоящия регламент.